

Palkkainfo

Verkkoseminaari 3.10.2023

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Aki Eriksson, lakimies

Työsuojeluviranomainen

- Valvonta ja neuvonta
 - työolot
 - työsuhdeasiat
 - psykososiaalinen kuormitus
- Tyosuojelu.fi
- Työsuojeluviranomaisia ovat aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Käytännön asioita

- Nämä diat ovat tapahtuman verkkosivulla: **Tyosuojelu.fi/live27**
- Tallenne julkaistaan lähipäivinä samalla sivulla.
- Chat on auki kysymyksille ja kommenteille. Käsittelemme niitä Tyosuojelua puhekielellä -podcastin seuraavassa jaksossa.

Mitä on tarkoitus oppia?

- Palkan määräytyminen Suomessa
- Palkkalaskelma
- Työsuojeluviranomaisen rooli palkkausyksyksissä

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Toisessa webinaarissa käsiteltäviä asioita mm.

- Työaikalain mukaisten lisien määräytyminen
- Lähetetyn työntekijän palkkaus
- Sairausajan palkka
- Odotusajan palkka

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Lähtökohtia

- Vastikkeellisuusolettama
 - Työsopimuslain soveltamiseen kuuluva lähtökohta on, että työtä ei ole tarkoitettu tehtäväksi vastikkeetta ellei niin ole erikseen sovittu.
 - Toisaalta esim. palkaton harjoittelu ei kuulu suomalaiseen työelämään.
- Työlainsäädäntöön on sisäankirjoitettu heikomman suojan periaate ja edullisemmuusperiaate.
- Suomessa ei ole vähimmäispalkkalakia
 - EU:n jäsenvaltioista 21:ssä on käytössä lakisääteinen vähimmäispalkka.

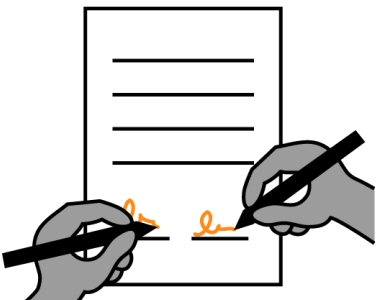

Mikä määrittää (vähimmäis)palkan?

Työehtosopimus

- Alakohtaiset työehdot
- Kattavuus suuri
- Työsopimuslaki 2:7 §

Sopimus

- Jos ei työehtosopimusta
- Toisaalta kohtuullisuusarviointi jälkikäteen
- Työsopimuslaki 10:2 §

Tavanomainen ja kohtuullinen palkka

- Jos ei sovittu eikä sovellettavaa työehtosopimusta
- Työsopimuslaki 2:10 §

Työehtosopimuksen perusteella

Työsopimuslain 2 luvun 7 §:

Työnantajan on noudatettava **vähintään** valtakunnallisen, asianomaisella alalla edustavana pidettävän työehtosopimuksen (yleissitova työehtosopimus) määräyksiä niistä työsuhteen ehdoista ja työoloista, jotka koskevat työntekijän tekemää tai siihen lähinnä rinnastettava työtä (1 mom.).

Työsopimuksen ehto, joka on **ristiriidassa** yleissitovan työehtosopimuksen vastaavan määräyksen kanssa, on **mitätön** ja sen sijasta on noudatettava yleissitovan työehtosopimuksen määräystä (2 mom.).

Työnantaja, joka on **työehtosopimuslain** nojalla velvollinen noudattamaan työehtosopimusta, jonka toisena sopijapuolena on valtakunnallinen työntekijöiden yhdistys (normaalisitova työehtosopimus), saa 1 momentissa säädetyistä poiketen soveltaa tämän työehtosopimuksen määräyksiä (3 mom.).

Työehtosopimusten jaottelua 1/2

- Työehtosopimuslain mukainen työehtosopimus (ns. normaalisitova)
 - Työehtosopimus tämän lain tarkoittamassa mielessä on sopimus, jonka yksi tai useampi työnantaja taikka rekisteröity työnantajain yhdistys tekee yhden tai useamman rekisteröidyn työntekijäin yhdistyksen kanssa ehdoista, joita työsopimuksissa tai työsuhteissa muuten on noudatettava.
 - Velvoittaa niitä työnantajia, jotka kuuluvat työnantajaliittoon tai ovat suorina sopimusosapuolina (ns. talokohtainen tes)
- Yleissitova työehtosopimus
 - Työsopimuslaki 2:7 §
 - Vahvistetaan STM:n alaisessa vahvistamislautakunnassa ja julkaistaan Finlex.fissä
 - Sopimuksen pitää olla
 - Valtakunnallinen
 - Voimassa tietyllä toimialalla
 - Edustettava eli kaikista asianomaisen alan työntekijöistä noin 50% työskentelee sellaisten työnantajien palveluksessa, jotka ovat lain mukaan sidottuja kyseiseen työehtosopimukseen

Työehto

- Työehtosopimukset

- Työehtosopimusten rekisteröinti työnantajien rekisteriin
- Velvoittavat työehtosopimukset

- Yleissitovat työehtosopimukset

- Työsopimusten vahvistaminen
- Vahvistamislautakunnat
- Sopimusten julkaisu
- Valtakunnalliset sopimukset
- Voimassaolevat sopimukset
- Edustajien valinta työantajien edustajiksi

FINLEX

Etusivu Lainsäädäntö Oikeuskäytäntö **Viranomaiset** Valtiosopimukset Hallituksen esitykset Julkaisut

Haku aineistosta

Hakusana... Hae >

Haku kohdistuu työehtosopimusratkaisuihin. Haku esim. leipomo*. Kokeile myös tarkennettua hakua. Katso ohjeet.

Finlex > Viranomaiset > Työehtosopimukset

Työehtosopimukset

Yleissitovien työehtosopimusten tekstit ja työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan päätökset.

Työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 7 §:n mukaan työnantajan on noudatettava vähintään valtakunnallisen, asianomaisen alalla edustavana pidettävän työehtosopimuksen (yleissitova työehtosopimus) määräyksiä. Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta vahvistaa päätöksellään, onko valtakunnallinen työehtosopimus yleissitova.

Tällä sivustolla julkaistaan yleissitovat työehtosopimukset ja voimassaolevat työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan tai työtuomioistuimen päätökset. Päättyneistä työehtosopimuksista ja niistä koskevista päätöksistä saa lisätietoa vahvistamislautakunnalta. Lisäksi julkaistaan työmarkkinoiden keskusjärjestöjen välisiä sopimuksia, joiden noudattaminen työehtosopimuksen osana käy ilmi kustakin työehtosopimuksesta.

Yleissitovuutta vailla olevia työehtosopimuksia ei julkaista.

Yleissitovat työehtosopimukset (STM:lle jo toimitetut)

Aakkosjärjestyksessä

A - D	E - H	I - K	L	M
N - P	R - S	T	U - Ö	

Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
Puhelin: * 0295 16001
Sähköposti: tyoehdosopimukset.stm@gov.fi

Aineistoon liittyvä muu materiaali

- > Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta
- > Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

naalisitova)

yksi tai useampi
eamman
ksissa tai

uorina

Finlex.fissä

kentelee sellaisten
työehtosopimukseen

Työehtosopimusten jaottelua 2/2

- Työehtosopimusmääräys syrjäyttää lain määräyksen
- Ensisijaisesti normaalisitovana vaikka olisikin yleissitova
- Yleissitovuuden perusteella noudatettavan työehtosopimuksen nojalla ei ole sallittu kaikkia paikallisia sopimuksia
 - TSL 13:7 §: Työnantaja, jonka on noudatettava 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua yleissitovaa työehtosopimusta, saa noudattaa tämän työehtosopimuksen soveltamisalalla myös sen tämän luvun 7 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä, **jos niiden soveltaminen ei edellytä paikallista sopimista**

Järjestäytyneet
työnantajat eli
ns. **normaalisitova**

Toimialan muut työnantajat
eli **yleissitovuuden**
perusteella velvoitetut

Oikea yleissitova työehtosopimus valitaan
pääsääntöisesti noudattaen
ns. teollisuuslinjaperiaatetta
eli työehtosopimus valitaan
työnantajan päätoimialan mukaan.

(esim. KKO:2021:49)

Työsopi
muslaki
2:9 §

Vuokratyöntekijän työehdot

- Jos työnantaja on vuokrannut työntekijänsä käyttäjäyritykseen työhön eikä työntekijänsä vuokrannut työnantaja ole sidottu mihinkään työehtosopimukseen, on vuokratun työntekijän työsuhteessa sovellettava **vähintään käyttäjäyritystä sitovan** työehtosopimuksen määräyksiä.
 - Henkilövuokrauksessa yleissitova työehtosopimus toimistotyölle. (Henkilöstöalan tes)
- Mahdollistaa myös paikallisen sopimisen, jos se on käyttäjäyrityksessä mahdollista.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työsopimuslaki 2:10 §

Tavanomainen ja kohtuullinen palkka

Jos työsuhteessa ei tule sovellettavaksi työehtosopimuslain nojalla sitova työehtosopimus eikä yleissitova työehtosopimus eivätkä työnantaja ja työntekijä ole sopineet työstä maksettavasta vastikkeesta, on työntekijälle maksettava tekemästään työstä **tavanomainen ja kohtuullinen palkka.**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tavanomainen ja kohtuullinen palkka 1/2

- Soveltuu vain, jos työsopimuksessa ei ole sovittu palkasta eikä työsuhteeseen sovelleta työehtosopimusta
- Tulkintaristiriidassa tämän kysymyksen ratkaisee tapauskohtaisesti yleinen tuomioistuin, ja ratkaisun etsimisessä voidaan turvautua jonkin samankaltaisen alan työehtosopimuksen määräyksiin
 - Toisen toimialan työehtosopimuksessa saattaa olla tiettyjä tehtäviä, joista voi hakea tulkinta-apua, esim. myyjä kuntosalin kahviossa
- Myös normaalisitovalla työehtosopimuksella voi olla vaikutusta tulkintaan – vaikutuksen laajuus riippuu työehtosopimuksen kattavuudesta (esim. taksiala)

Tavanomainen ja kohtuullinen palkka 2/2

- Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös työttömyysturvalain (1290/2022) mukaisen työssäoloehdon täyttävän palkan määrä (vuonna 2023 työssäoloehdoton luettavan vähimmäispalkan on oltava vähintään 1 331 e/kk)
 - Tärkeä osa sosiaaliturvajärjestelmän toimivuutta
- Vähimmäisedellytyksenä taloudellinen arvo työntekijälle
- Oikeuskäytäntöä ja kirjallisuuden kannanottoja vähän

Kohtuuttomat ehdot

Työsopimuslaki 10:2 §

- Jos työsopimuksen ehdon soveltaminen olisi hyvän tavan vastaista tai muutoin kohtuutonta, ehtoa voidaan sovitella tai se voidaan jättää huomioon ottamatta.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

Palkkaehdon tietynlaisena vähimmäisedellytyksenä voidaan pitää sitä, että vastikkeesta on oltava taloudellista arvoa työntekijälle.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

KKO 1993:99

- Vakuutuskonsultiksi alun perin kuukausipalkalla palkatun työntekijän palkaksi oli työsuhteen kestäessä sovittu konsulttisopimusten laskutusarvoon perustua palkka. Sopiessaan palkkansa uudesta määräytymisperusteesta työntekijä ei ollut tarkoittanut, että hän tekisi työtä saamatta lainkaan palkkaa. Työnantaja oli sen vuoksi velvollinen korvaamaan työntekijän sen hyväksi suorittaman työn siitä huolimatta, ettei työntekijä sovitun tuloksesta riippuvan palkan määräytymisperusteeseen mukaan olisi kuulunut saada palkkaa.

Kohtuullistaminen

- Kohtuuttomuutta arvosteltaessa on otettava huomioon oikeustoimen koko sisältö, osapuolten asema, oikeustointa tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut seikat
- Kohtuullisuus määritellään sen perusteella, mitä työntekijän ja työnantajan olosuhteista ja muista asiaan vaikuttavista seikoista kussakin tapauksessa on erikseen selvitetty
 - Esim. VaaHO:2022:12: Oppisopimusopiskelijan palkaksi oli sovittu 400 euroa kuukaudessa (3,33 €/t). Hovioikeus katsoi, **ettei** olosuhteet olleet sellaiset, joissa palkkaehdon soveltaminen olisi johtanut kohtuuttomuuteen.

Palkanmaksu

Palkanmaksukausi

- Palkka maksetaan lain mukaan palkanmaksukauden lopussa.
 - Yleensä 2 viikkoa tai kuukausi
 - Voidaan sopia toisin. Ilmoitetaan työnteon ehdoissa.
- Tunti-, päivä- ja urakkaperusteiset maksetaan kaksi kertaa kuukaudessa, viikko- ja kuukausipalkkaiset kerran kuussa
- Jos osa palkasta määräytyy voitto-osuutena, provisiona tai muulla vastaavalla perusteella, saa tämän osan maksukausi olla edellä säädettyä pitempi, enintään kuitenkin 12 kuukautta.
- Tyypillistä on sopia yrityskohtainen palkanmaksupäivä, mikä tulee ilmoittaa työntekijälle.
- Palkanmaksupäivä on lähin edellinen arkipäivä, jos palkanmaksupäivä osuu kalenterissa
 - lauantaille tai sunnuntaille
 - kirkolliselle juhlapäivälle
 - itsenäisyys- tai vapunpäivälle
 - joului- tai juhannusaatolle.

“

**Käteinen
ei enää
ensisijainen!**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Palkan maksutapa

- Palkka on maksettava työntekijän osoittamalle pankkitilille.
- Palkka voidaan maksaa käteisenä vain **pakottavasta syystä** esimerkiksi silloin kun työntekijällä ei ole pankkitiliä tai se ei ole työnantajan tiedossa.
 - Käteisenä rahana maksetusta palkasta työnantajalla on oltava työntekijän allekirjoittama kuitti tai muu selvitys palkanmaksun todentamiseksi.

Työsopimuslaki 2:16 §

Palkkalaskelma

Maksaessaan palkan työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi **palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet.**

Käteisenä rahana maksetusta palkasta työnantajalla on oltava työntekijän allekirjoittama kuitti tai muu maksun todentava selvitys.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Millainen on hyvä palkkalaskelma

- Laskelmassa olisi hyvä olla ainakin
 - Palkkatiedot: Laskelmassa pitäisi olla selkeästi esitetty bruttopalkan määrä, palkanmaksujakso ja palkanmaksupäivä.
 - Verotiedot: Näytä selkeästi verot, jotka on pidätetty työntekijän palkasta.
 - Vähennykset: Listaa kaikki palkasta tehtävät vähennykset, kuten eläkemaksut, sairausvakuutusmaksut, työttömyysvakuutusmaksut ja ateriaedun omavastuu.
 - Nettopalkka: Näytä selkeästi työntekijän saama nettopalkka, eli palkka, josta on vähennetty verot ja vähennykset.
 - Lisäedut: Jos työntekijä saa muita etuja, kuten matkakorvauksia tai luontaisetuja, nämä tulisi myös sisällyttää palkkalaskelmaan.
- Palkkalaskelman tulisi olla selkeä ja helppolukuinen, jotta työntekijä voi helposti ymmärtää, miten hänen palkkansa on laskettu ja varmistua palkanmaksun oikeellisuudesta.

“

Työsopimuslaki
2:17 §

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kuittaus

- Työnantaja ei saa kuitata työntekijän palkkasaamista vastasaamisellaan siltä osin, kuin palkka on ulosottokaaren tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan jätettävä ulosmittaamatta.
 - pitää olla selvä ja riidaton
 - karkea nyrkkisääntö on 1/3 suojaosuus
- Sopimuksen vakuudeksi tai muutoin maksettu palkkaennakko voidaan vähentää palkasta. Palkkaennakko luetaan ensisijaisesti suojaosaan.
- Lisää tietoa suojaosuudesta Ulosottolaitoksen sivulta: [Palkka ja toistuvaistulo](#)

Missä palkkaan liittyvissä asioissa
työsuojeluviranomainen voi auttaa?

Palkkaus

- Työsuojelutarkastaja valvoo
 - **yleissitovan** työehtosopimuksen noudattamista sekä
 - palkan tavanomaisuutta ja kohtuullisuutta, jos alalla ei ole työehtosopimusta eikä palkasta ole sovittu (TSL 2:10 §)
- Tarkastaja ei valvo palkkasaatavan maksamista.
- Tarkastaja ohjaa asiakasta palkkasaatavan vaatimisessa ja tarvittaessa olemaan yhteydessä oikeusapuun tai lakiasiantoihimistoihin.
- Tarkastajan tulee tarvittaessa antaa työntekijälle ja työnantajalle neuvoja ja ohjeita palkan määräytymisen perusteista. Eli tarkastaja kertoo säännökset ja perusteet, joiden mukaan palkkasaatavien suuruus lasketaan.
 - Tarkastajan tehtäviin ei kuitenkaan kuulu palkkasaatavia koskevien laskelmien laatiminen.
- Jos työnantaja on maksukyvytön, tarkastajan tulee neuvoa työntekijää ottamaan yhteyttä palkkaturva-asioita käsittelevään viranomaiseen.
 - Lisää tietoa www.ely-keskus.fi/palkkaturva

Palkkalaskelma 1/2

- Jos työntekijä ei ole **pyynnöstään huolimatta** saanut palkkalaskelmaa, työsuojelutarkastaja antaa työnantajalle kehotuksen, jossa edellytetään työnantajaa antamaan työntekijälle palkkalaskelma ja toimittamaan siitä tarkastajalle jäljennös.
 - Huomioidaan palkkasaatavien kanneajat.
- Valvontapyynnössä asiakkaan olisi hyvä kertoa, mihin tarkoitukseen laskelmia tarvitaan
 - Palkkalaskelmien jälkikäteisen toimittamisen valvonnassa keskitytään asiakirjojen hankkimiseen työttömyysetuuksia koskevaa prosessia varten.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Palkkalaskelma 2/2

- Työnantajalla ei ole velvollisuutta antaa palkkalaskelmaa useaan kertaan
(huomaa työaikakirjanpidon korvauksia koskevat tiedot)
- Tarkastajan on ennen kehotuksen antamista selvitettävä työntekijältä, onko työnantaja maksanut palkan, koska palkkalaskelman antamisvelvollisuus syntyy vain silloin, kun työnantaja on maksanut palkan.
- Ei toimivaltaa valvoa työttömyysturvalain palkkatodistusta tai palkkakortin laatimisvelvollisuutta

Vuosilomapalkka

- Katso Vuosilomainfon tallenne ja kuuntele podcast yleisökysymyksistä
- www.tyosuojelu.fi/live26

Työsuojelua puhekielellä -podcast

Jakso 12

Vuosilomainfo:
yleisökysymykset

Tyosuojelu.fi
Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

**Podcast Palkkainfon
yleisökysymyksistä
julkaistaan lokakuussa:
[Tyosuojelu.fi/live27](https://tyosuojelu.fi/live27)**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Podcastissa käsiteltäviä asioita

- Tasapuolinen kohtelu palkkauksessa
- Palkka-avoimuus
- Muita yleisön esittämiä kysymyksiä

Työsuojelu.fi

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu

Terve ja
turvallinen
työpaikka

Reilu
työelämä

Valtakunnallinen puhelinneuvonta

0295 016 620

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Mistä aiheesta haluaisit
verkkoseminaarin ensi vuonna?

Vastaa palautekyselyyn
ja kerro toiveesi.

“

**Lue lisää ja
ilmoittaudu:
[Tyosuojelu.fi/live](https://tyosuojelu.fi/live)**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tulevat verkkoseminaarit

- Kemiallisten tekijöiden riskien arviointi työpaikalla 12.10.2023
- Häirinnän ennaltaehkäisy ja käsittely työpaikalla 8.11.2023
- Anställningsförhållandet i ett nötskal 22.11.2023
- Esihenkilötyön psykososiaalinen kuormitus hallintaan 12.12.2023

“

**Nähdään
taas!**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tietoa työsuojelusta ja tulevista tapahtumista

- Tilaa uutiskirje: [Tyosuojelu.fi/uutiskirje](https://tyosuojelu.fi/uutiskirje)
- Näkökulmia työsuojeluun -blogi
- Työsuojelua puhekielellä -podcast
- Sosiaalinen media
 - Facebook: Työsuojeluhallinto
 - LinkedIn: Aluehallintovirasto – Työsuojelu
 - Instagram: Työsuojelu
 - YouTube: Työsuojeluhallinto
 - X: @tervettatyota

Aluehallintovirasto
Työsuojelu